Sözcükte Yapı / Ekler - 2

1. Ben İsmet Özel, şair, kırk yaşında.
Her şey ben yaşarken oldu, bunu bilsin insanlar
ben yaşarken koptu tufan
ben yaşarken yeni baştan yaratıldı kâinat
her şeyi gördüm içim rahat
gök yarıldı, çamura can verildi

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Fiilden fiil yapım eki almış sözcükler
B) İsimden fiil yapım eki almış sözcükler
C) Hem yapım hem çekim eki almış sözcükler
D) Sesteş köklü sözcükler
E) Hem tamlayan hem iyelik eki almış sözcük

2. (I) Bir insanın hayal dünyası, duygu ve düşünce dünyası, bildiği kelimeler ve kavramlar kadardır. (II) Bir insan ne kadar kelime ve kavram bilirse hayal dünyası, duygu ve düşünce dünyası o kadar geniş olur. (III) Beş yüz kelimeyle düşünen bir insan ile beş bin kelimeyle düşünen bir insan asla aynı değildir. (IV) Kavram dünyasının kaynağı ise birbirinden değerli kitaplarla dolu bir kütüphanedir. (V) Kütüphane, bir okulun kalbidir; kalp atmazsa ruh da beden de ölür.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde basit, türemiş ve birleşik yapılı kelimeler bir arada kullanılmıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. Ayvalar ve güneş sarardı (I)
Yıldızlar (II) daha parlak
Ve ay daha soğuk (III) şimdiden
Güz denizi yutkunuyor (IV)
Ardı sıra yitik (V) bir aşkın
Kıyıya çarpıp geriye çekilirken

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangileri isim kökünden türemiştir?

A) I ve II. B) I ve III. C) II ve IV. D) III ve V. E) IV ve V.

4. **Aşağıdaki cümlelerde yer alan birleşik fiillerden hangisi oluşum bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) Bu işin çok kolay olduğunu zannederseniz yanılırsınız.
B) Burhan Bey'e ne kadar yalvarsak da bizi affetmedi.
C) Bu çiçeğin bakımını özenli bir şekilde yapmazsanız solabilir.
D) İş bölümüyle zor işleri kısa sürede halledersiniz.
E) Otuz yıldır çekmecemde sakladığım saat kaybolmuş.

5. (I) Birkaç yıl önce Bozburun'dan Söğüt'e giderken güzel bir telaşa denk gelmiştim. (II) Yeni tamamlanmış bir tekne küçük tersanelerin birinden denize indiriliyordu. (III) Kızağından yavaş yavaş kaydırılarak sularla buluştuğunda yelken açmaya hazır olacaktı. (IV) Aylar süren emekle birleşen denizcilik bilgisi ve ahşap ustalığı semeresini vermiş, dalgalara yeni bir yoldaş armağan ediyordu. (V) Tanıklardan biri de ben olacaktım.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede birden çok türemiş sözcük vardır.
B) II. cümlede birleşik sözcük kullanılmıştır.
C) III. cümlede yönelme ve ayrılma durum eklerine yer verilmiştir.
D) IV. cümlede isimden isim, isimden fiil ve fiilden isim yapım ek almış sözcükler bulunmaktadır.
E) V. cümlede "-den" eki tamlayan eki göreviyle kullanılmıştır.

6. Bir damla deniz, işte görüp (I) göreceğin
Ey yoksunluklardan (II) yola çıkan kişi!
Altmış yıl yaşadın (III), altı günlük ne kaldı?
Ne kaldı anılardan (IV), acılardan (V) başka?

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangileri hem yapım hem çekim eki almamıştır?

A) I ve II. B) I ve V. C) II ve IV. D) III ve IV. E) IV ve V.

MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

7. İstanbullular ilkyazın (I) tadını çıkarmaya (II) başladı. Yüzyıllar (III) önce dikilen çınarların çevresindeki tarihî mekânlarda uzun sohbetler eşliğinde köpüklü kahveler, demli çaylar içiliyor. Gücü temsil eden (IV), "Meyve vermese de gölgesi yeter." dediğimiz çınar ağacının Türk kültüründe (V) çok önemli bir yeri var.

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisi birleşik sözcük değildir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

8. (I) Güneşten bir çığlıkla kaynayan yaz hep uzaktı. (II) Sonbahar, ışıltılı yaprakları süpürürken daha ortaokula gidiyordum. (III) O gün annemin gözleri, köpekler yanımızdan rüzgâr gibi geçerken korkuya kapılmamam gerektiğini söylemişti bana. (IV) Korkuyu biraz da o gün öğrenmiştim çünkü annem köpeklerden korkmuyordu. (V) Annem zamandan da korkmuyordu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde hâl eki kullanılmamıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

9. **Aşağıdaki cümlelerde bulunan altı çizili sözcüklerden hangisi gövdeden türemiştir?**

A) Akıllı telefonlar, insanları tembelliğe sevk ediyor.
B) Türkçe, sondan eklemeli diller grubundadır.
C) Haftalarca izin kullanmadan çalışmak beni çok yormuştu.
D) Hayvanları yemledi ve tavukların altından yumurtaları topladı.
E) İnsan, yaradılış gereği iyilik yapmaya meyillidir.

10. I. Kitabın ikinci sayfasında birtakım pratik bilgiler var.
II. Burada sözün büyüsü devreye giriyor.
III. Dilin değil, aklın yönlendirsin duygularını.
IV. Aklın yolu birdir, derken ne kadar doğru söylemişler.
V. Olaylara bakışındır seni asıl yönlendiren.

Numaralanmış cümlelerin hangilerindeki altı çizili ekler sözcüğe "aitlik, sahiplik" **anlamı katmaktadır?**

A) I ve II. B) I ve III. C) II ve IV. D) III ve V. E) IV ve V.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik sözcük sıfat tamlaması biçiminde oluşmuştur?**

A) Hayat yapbozunun parçalarını doğru yerlere yerleştirenler genelde kazanırlar.
B) Bu bölgede dalgakıran olduğu için denizde yüzmek keyifli oluyor.
C) Afrika'da sivrisineklerin yaydığı sıtma hastalığı oldukça yaygın.
D) Annemin yetiştirdiği akşamsefası bahçemize güzellik katıyordu.
E) Beşiktaş Çarşısı, kalabalığın hiç azalmadığı bir yer.

12. **Aşağıdaki cümlelerde bulunan altı çizili sözcüklerin hangisi diğerlerinden farklı bir yapım eki almıştır?**

A) Ihlamurların baygın kokusu altında ilerliyorduk sokakta.
B) Bahçeden olgun meyveleri toplayıp misafirlere ikram ettik.
C) Bilgin ve görgün, senin kim olduğunu çoğu zaman ele verir.
D) Fuarda saygın kalemleri bir araya getirmeyi başarmıştık.
E) Kadın, üzgün besbelli; ağzını bıçak açmıyor saatlerdir.

